

Във Финландия се прилагат три различни процедури за семейна медиация: 1) извънсъдебна медиация; 2) съдебна медиация като независима процедура; както и 3) медиация като част от изпълнението на решение за упражняване на родителските права върху дете или права на лични отношения.

1. Извънсъдебна медиация

Според Закона за брака (234/1929) споровете и правните въпроси, които възникват в рамките на семейството, трябва да се уреждат преди всичко чрез преговори между членовете на семейството и да се решават с постигането на споразумение. Когато членове на семейството имат нужда от външна помощ за решаването на спорове, те може да потърсят съдействието на семейни медиатори, които се осигуряват от органите за социално благосъстояние към общините. В повечето случаи назначаваните за тази цел семейни медиатори са служители на службите за ориентиране и семейно консултиране и други социални служби. Семейната медиация е процедура, различна от другите услуги по социално и семейно консултиране, като с нея се цели да се намерят решения на спорове между страните по пътя на взаимното обсъждане и преговорите. Освен от общините, услуги по медиация се предоставят така също от центрове за семейно консултиране към църквата, както и от други организации и физически лица, упълномощени да се занимават с медиация.

В случай на развод специалната задача на медиатора е да защитава правата на децата. Медиаторът помага на родителите да уредят по взаимно съгласие всички въпроси, свързани с децата. Това означава, наред с други неща, постигането на споразумения дали двамата родители да упражняват съвместно родителските права върху децата, с кого да живеят децата и как да се срещат с другия родител, както и как родителите да си поделят отговорността за материалното обезпечаване на техните деца. Ако родителите постигнат споразумение, медиаторът им помага да съставят договор. С цел споразумението да придобие изпълнителна сила, медиаторът приканва родителите да организират потвърждаване на споразумението от длъжностно лице, което отговаря за интересите на децата. Потвърденото споразумение е равносилно на съдебно решение. Семейната медиация е доброволна, поверителна и безплатна. Контакт със службите за семейна медиация може да се осъществи от цялото семейство или съпрузите, независимо дали заедно или поотделно.

2. Съдебна медиация

Съдът може да изпълнява функциите на медиатор в дела, свързани с упражняването на родителски права, жилищни въпроси, права на лични отношения и финансова издръжка за деца (член 10 от Закона за медиацията в граждански дела и потвърждаване на споразумения в общи съдилища, 394/2011). Медиацията е отделна процедура от съдебното производство. Тя е доброволна, но за нея е нужно съгласието и на двамата родители. Тя е по-бърза и по-евтина от съдебното производство.

Процедурата по медиация се открива, когато страните поискат медиация от съда. Възможно е също така спор по вече е започнало съдебно дело да бъде насочен за медиация. Медиацията може да бъде прекратена на всеки етап. Медиаторът е съдия, който се подпомага от експерт, обикновено психолог или социален работник. Страните в процедурата по медиация може да се подпомагат от адвокат по техен избор или от друг асистент. При съдебната медиация е възможно да се кандидатства за правна помощ от държавните фондове за покриване на възнаграждението за асистента. В хода на съдебната медиация трябва да се защитава висшият интерес на децата. Когато преценява дали дадено споразумение може да бъде потвърдено, съдът трябва да има предвид Закона за упражняване на родителски права върху децата и правото на лични отношения (361/1983) и Закона за издръжките за деца (704/1975). Потвърденото споразумение е равносилно на съдебно решение. Ако не може да бъде постигнато споразумение, съдът прекратява случая. Ако даден случай по съдебно дело бъде насочен за медиация, но медиацията се окаже неуспешна, той се връща към съдебното производство.

3. Медиация в рамките на изпълнителен процес

Тази форма на медиация е в разположение само когато родители са завели дело за изпълнение в районния съд. В този случай съдебното решение вече е постановено, но другият родител не го е спазил.

Според Закона за изпълнение на решения по упражняване на родителски права върху децата и правото на лични отношения (619/1996) по принцип съдът определя медиатор в случаите, когато е потърсен за изпълнение на решението за упражняване на родителските права или правото на лични отношения. Медиаторът обикновено е психолог, който добре познава детската психология, социален работник, който е запознат със защитата на децата, или длъжностно лице, което отговаря за интересите на децата. Целта на медиацията е да подпомогне сътрудничеството между родителите на децата или други заинтересовани страни, за да се гарантира благосъстоянието на децата. Медиаторът урежда среща между родителите и говори насаме с детето (или децата), за да установи техните желания и мнения, ако това е възможно, предвид възрастта и степента на развитие на детето (или децата). Медиаторът изготвя доклад за медиацията, който представя пред съда. Ако медиацията не доведе до постигане на споразумение между родителите, съдът се произнася по делото, като взема предвид, наред с други, доклада на медиатора.

За медиаторите

Организирането на семейна медиация е отговорност на органите за социално благосъстояние към общините. За данни за контакт с общините вж.:

<http://www.kunnat.net/fi/Yhteystiedot/kunta-alan-yhteystiedot/kunnat/Sivut/default.aspx>

Финландската адвокатска колегия обучава адвокати, които да изпълняват функциите на медиатори в семейноправни спорове:

<https://asianajaliitto.fi/>

Съдебната медиация е в кръга на отговорностите на районните съдилища. За данни за контакт с районните съдилища вж. уебсайта на Съдебната администрация: <http://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/yhteystiedot.html>

За медиацията

Рубрика „Медиация“ на уебсайта на Съдебната администрация: <https://oikeus.fi/fi/index/esitteet/avioliittolaki/perheasioidensovittelu.html>

Брошура на Министерство на правосъдието относно съдебната медиация при спорове по упражняване на родителски права:

https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Брошура на английски език: https://oikeus.fi/en/index/esitteet/expert-assistedmediationofcustodydisputes_2.html

Национален институт за здраве и благосъстояние, Наръчник за защита на детето, семейна медиация:

<https://www.thl.fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa/perheasioiden-sovittelu>

Процедура на Финландската адвокатска колегия за уреждане на семейноправни дела по взаимно съгласие:

<https://asianajajaliitto.fi/>

Финландски форум за медиация:

<http://www.ssf-ffm.com/index.php>

Национално законодателство

Специални разпоредби относно семейната медиация са включени в следните закони:

Закон за брака (234/1929):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=avioliittolaki#O1L5>

Закон за родителски права върху децата и правото на лични отношения (361/1983):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Закон за упражняване на родителски права върху децата и правото на лични отношения (619/1996):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960619>

Закон за медиацията в граждански дела и потвърждаване на споразумения в общи съдилища (394/2011):

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110394>

Последна актуализация: 19/04/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.